

XVIII. Kansanhuolto

Kansanhuoltolautakunnan kertomus toiminnastaan v. 1941 oli seuraavan sisältöinen:

Kansanhuoltolautakunnan kokoonpano, kokoukset y.m. Lautakuntaan kuuluivat kaupunginvaltuuston valitsemina seuraavat henkilöt: puheenjohtajana osastonhoitaja J. Laakso, varapuheenjohtajana toimitusjohtaja V. Mattinen, jäseninä kaupungineläinlääkäri O. W. Ehrström, toimittaja Y. Kaarne, agronomi R. Karlsson, pastori F. E. Lilja, toimitsija U. Nurminen, toimittaja R. Paasio, toimitusjohtaja B. G. W. Sarlin, professori P. H. Schybergson ja johtaja G. G. Wickström sekä varajäseninä agronomi E. Beaurain, rouva E. M. Hämäläinen, toimitusjohtaja K. E. Sarkia ja lääketieteen- ja kirurgiantohtori H. Teräskeli. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli sosiaalijohtaja J. W. Keto.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 19 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 151 asiaa. Lautakunta antoi valtion ja kunnan viranomaisille yhteensä 22 lausuntoa, joista 11 kansanhuoltoministeriölle ja 11 kaupunginhallitukselle.

Lautakunnan keskuudessa toimi työ- ja polttoainejaosto. Työjaostoon kuuluivat puheenjohtajana herra Laakso, varapuheenjohtajana herra Mattinen sekä lautakunnan valitsemina jäseninä herrat Ehrström, Paasio ja Sarlin. Jaosto kokoontui 35 kertaa ja käsitteli yhteensä 236 asiaa. Polttoainejaostoon kuuluivat puheenjohtajana herra Laakso sekä jäseninä herrat Nurminen, Kaarne, Schybergson ja Wickström. Jaosto kokoontui kaikkiaan 12 kertaa ja käsitteli yhteensä 35 asiaa.

Kansanhuoltolautakunnan toimisto. Lautakunnan toimisto sijaitsi kulmatalossa Hallituskatu n:o 17—Mikonkatu n:o 9, josta ostokorttiosasto kuitenkin huhtikuun 1 p:stä lukien siirrettiin erilliseen huoneistoon Aleksanterikadun 16—18:aan. Sitä paitsi oli toimistolla kaksi ostokorttikansliaa, joista n.s. Töölön kanslia oli Turuntien 12—14:ssä ja n.s. Sörnäisten kanslia Anjalantien 1:ssä, josta se kesäkuun 1 p:stä lukien siirrettiin Hämeen tien 35:een.

Kansanhuoltotoimiston päällikkönä toimi johtaja K. E. Saura vuoden alusta maaliskuun 4 p:ään saakka, minkä jälkeen toimistopäällikön tehtäviä hoiti oman toimensa ohella apulaistoimistopäällikkö, hovioikeudenauskultantti J. Hartio huhtikuun 20 p:ään saakka. Huhtikuun 21 p:nä

nimitettiin kyseiseen virkaan kaupunginsihteeriksi, varatuomari E. Mantere. Apulaistoimistopäällikkönä toimi hovioikeudenauskultantti J. Hartio. Sihteerinä oli lakitieteenkandidaatti T. Aura vuoden alusta kesäkuun 30 p:ään saakka sekä heinäkuun 1 p:stä lukien varatuomari I. Rauhanen. Apulaissihteerinä toimi hovioikeudenauskultantti E. Sirviö. Henkilökunnan lukumäärä oli 118.

Toimisto jakaantui seuraaviin osastoihin: yleinen osasto, tiliosasto, ostokorttiosasto, ravintolaosasto, kahvilaosasto, teollisuusosasto, vähittäiskauppaosasto, laitososasto, polttoaineosasto, hintatarkkailuosasto, maaliaineosasto, vaatetusosasto ja pesuaineosasto.

Toimiston kirjeenvaihto käsitti kertomusvuoden aikana 24 852 saapunutta ja 21 146 lähtenyttä kirjettä.

Osastot myönsivät ostolupia alempana luetelluille tarvikkeille seuraavasti:

Viljatuotteita	14 515 946 kg	Munia	24 599 kg
Sokeria ja siirappia	5 569 958 »	Saippuaa	186 436 »
Kahvia	441 062 »	Suopaa	258 266 »
Kahvinkorviketta	1 458 661 »	Pesupulveria	7 573 »
Teetä	19 861 »	Nestesäippuaa	6 110 »
Maitoa	2 676 611 ltr	Koksia	87 063 tonnia
Kahvimaitoa	3 197 701 »	Kivihiltä	7 425 »
Pullokermaa	73 172 pulloa	Antrasiittiä	2 138 hl
Voita	278 261 kg	Hiihimurskaa	1 707 tonnia
Margariinia	329 828 »	Bensiiniä	252 479 ltr
Juustoa	80 955 »	Voiteluöljyä	2 447 kg
Laardia	65 611 »	Valopetroolia	62 417 ltr
Talia	3 505 »	Suodatinpusseja .	3 720 pistettä
Luurasvaa	19 189 »	Maaliöljyä	9 405 kg
Lihaa	1 499 230 »	Tärpättiä	5 110 »
Perunajauhoja ...	139 365 »	Liisterijauhoja	3 845 »
Perunaa	10 407 183 »	Seissia	5 875 »
Lipeäkalaa	8 395 »	Rehukauraa	110 860 »
Hedelmiä	83 826 »	Heiniä	163 941 »
Marmelaadia	18 733 »	Olkia	286 589 »
Hilloja	276 »	Ruohoja	400 kuormaa
Mehua	1 919 ltr	Luita	1 194 kg
		Viljanrouhetta ...	5 710 »

Vaatetusosaston myöntämät vaatetustarvikkeiden ostoluvat vastasivat 5 350 681 pistettä.

Vuoden aikana suoritettiin kaksi yleistä ostokorttien jakelua, nimittäin maaliskuussa, jolloin huhtikuun 1 p:nä voimaan tulevat ostokortit jaettiin, ja syyskuussa, jolloin yleisö sai noutaa lokakuun 1 p:nä voimaan tulevat korttinsa. Kaikkiaan jaettiin 2 598 214 erilaista ostokorttia, kuten seuraavasta yhdistelmästä tarkemmin ilmenee:

Korttilaji ¹⁾	Maaliskuus-	Syyskuussa	Korttilaji ¹⁾	Maaliskuus-	Syyskuussa
	sa jaettuja kortteja, kpl	jaettuja kortteja, kpl		sa jaettuja kortteja, kpl	jaettuja kortteja, kpl
A	22 133	23 413	M ²	50 757	51 468
B.	204 049	161 089	M ³	3 825	7 037
C	32 326	42 118	M ⁴	3 642	17 584
D	10 047	26 806	R	268 011	238 605
E	—	10 607	Y	266 128	—
F	263 441	231 907	K	—	69 362
G ₁	815	1 649	N	—	150 142
G ₂	6 212	15 639	L	—	17 400
M ₁	215 143	186 859			
			Yhteensä	1,346,529	1,251,685

Lautakunnan taholta tehtiin poliisilaitokselle kertomusvuoden aikana yhteensä 356 ilmoitusta säännöstelyrikkomuksista.

Kertomusvuoden aikana lautakunnan toiminnasta aiheutuneet kustannukset nousivat yhteensä 5,962,690: 15 mk:aan.

¹⁾ A, B, C, D ja E tarkoittavat viljatuotteiden hankkimiseen oikeuttavia ostokortteja, joista A-kortti annettiin v. 1934 tai sen jälkeen syntyneille lapsille, B-kortti henkistä tai keveähköä ruumiillista työtä tekeville henkilöille, C-kortti a) raskaanpuoleista ruumiillista työtä tekeville miehille sekä sanotonlaista tai raskasta ruumiillista työtä tekeville naisille, b) vuorotyössä tai yötyössä oleville, kevyttä ruumiillista työtä tekeville, joilla ei ole tilaisuutta ruokailuloman aikana lämpimän ruoan saantiin ja c) v. 1926, 1927, 1928 tai 1929 syntyneille lapsille, D-kortti raskaasta ruumiillista työtä tekeville miehille ja erittäin raskasta työtä tekeville naisille sekä E-kortti erittäin raskasta ruumiillista työtä tekeville miehille.

Ravintorasvojen hankkimiseen oikeuttavista ostokorteista annettiin F-kortti henkilöille, joista jäljempänä ei ole toisin määrätty, G₁-kortti yleensä karjanhaltijan ruokakuntaan kuuluvalla henkilöllä sekä G₂-kortti a) raskaana olevalle ja imettävälle naiselle ja b) sairaalle henkilöllä lisäostokortiksi lääkärintodistuksen nojalla.

Maidon hankkimiseen oikeuttavista ostokorteista annettiin M₁-kortti yleensä ostokortin saantiin oikeutetuille henkilöille, joista jäljempänä ei ole toisin määrätty, M₂-kortti a) v. 1925 tai sen jälkeen syntyneelle lapselle, hänen täytettyään ensimmäisen ikävuotensa, b) raskaana olevalle naiselle ja c) imettävälle naiselle, M₃-kortti alle yhden vuoden ikäiselle lapselle sekä M₄-kortti lisäkortiksi lääkärintodistuksen nojalla.

Lihan ja lihajalosteiden ostamiseen oikeuttava R-ostokortti annettiin muille ostokortin saantiin oikeutetuille henkilöille paitsi karjanhaltijoille ja heidän ruokakuntansa jäsenille.

Y kirjain tarkoittaa yleisostokorttia, joka annettiin kaikille ostokortin saantiin oikeutetuille henkilöille.

Vaate- ja jalkineiden hankkimiseen oikeuttavista ostokorteista annettiin K-kortti ennen v. 1937 syntyneille miespuolisille henkilöille, N-kortti ennen v. 1937 syntyneille naispuolisille henkilöille ja L-kortti v. 1937 tai sen jälkeen syntyneille lapsille.